

מאמר דעה

התקשורת המסורתית היא עדיין מדורת השבט - ונתניהו יודע זאת

27 במרץ 2019 | מאת: ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר

מדוע בחר ראש הממשלה, שאינו מרבה להתראיין לערוצי הטלוויזיה הישראליים, להגיע ולהתראיין דווקא לערוץ החדשות אותו הוא מרבה לתקוף? ייתכן כי הייתה זו ההבנה שעם כל הכבוד לקמפיינים שהוא מנהל במדיה החברתית ובדיגיטל, התקשורת הממוסדת עדיין נתפסת כבמה המרכזית והחשובה ביותר להעברת מסרים

צילום: חדשות 12

במערכת הבחירות הקודמת, ב-2015, התקשורת הממוסדת הייתה שחקן מרכזי, ודומה היה שכל כלי תקשורת תפס צד ועיוות את המציאות לצרכיו. מערכת הבחירות הנוכחית התחילה דווקא ממקום שבו נתניהו כבר לא מתנגח עם התקשורת, אלא עוקף אותה בסיבוב הדיגיטלי. הוא הקים את אולפן הליכוד TV ושירי ישרות לדף הפייסבוק שלו. צוותי המדיה החברתית שלו גרמו למשדרי תעמולת הבחירות להיראות כמו משהו מהאלף הקודם. שלא לדבר על בוטים ופייקים וכל הטוב הזה.

האם במוצאי שבת הבין נתניהו שהדיגיטל לא מעניק את התמורה המקווה, והוא צריך לחזור אל הטלוויזיה? השיח הציבורי בחודשים האחרונים היה עסוק במתקפות סייבר, במעורבות של רוסיה ואיראן דרך הרשתות החברתיות. אבל המאסות של הישראלים, בכל הגילאים, כך מלמד סקר שערכנו, עדיין בטלוויזיה. אולי ברחנו מהר מידי לבדוק מה קורה ברשתות, כי נוח לאתר בוטים ולהלשין עליהם לפייסבוק, וכי טוויטר וגוגל הן ענקיות וזה בון טון עולמי להיכנס בהן? האם נתניהו פשוט מבין שבישראל הנאמנות למדיום הטלוויזיוני פשוט חזקה מידי, ובסוף, מי שרוצה לנצח צריך להיות דווקא שם?

עדיין קשה להסביר למה פנה נתניהו דווקא לערוץ 12, אותו גוף תקשורת שהוא כה מרבה לתקוף. מדוע לא פעל גם הפעם כפי שפעל בשנתיים האחרונות, והעניק ראיון בלעדי לערוץ 20? נראה שעד כמה שנתניהו יכול להיות חתום על מהפיכת התקשורת המודפסת בגלל "ישראל היום", ועל מהפיכת רגולציית הטלוויזיה בגלל ערוץ 20, ועד כמה שכלי התקשורת האלה יתמכו בו באופן פרסונלי, בסוף – הכמיהה שלו היא לקבל את הבמה, שלא לומר את החיבוק, מצד ידיעות אחרונות וחדשות 2.

בסופו של חשבון, מה שקיבלנו בראיון הייחודי הזה היה מאוזן. מכבד מצד אחד, אבל שואל שאלות קשות מצד אחר. עיתונאית כלכלית ומתמצאת בחומר, וממולה פוליטיקאי משופשף יחד עם קצת עצבנות ובלבול אנושיים ומובנים לגמרי. לא מלך טלוויזיה ולא עיתונאות לעומתית. כבר שכחנו איך זה אמור להיות. וכמה טוב שהגיעה התזכורת הזאת.

הראיון היה מרענן גם מפני שעל אף שנתניהו הזכיר את העוינות התקשורתית כלפיו וכלפי משפחתו, מנטרת "מסע הציד" לא הייתה העניין המכונן שלו. בנוסף, הוויכוח נסוב סביב עובדות. זה לא היה ראיון שבו העובדות לא חשובות ("לא היה כלום כי לא היה כלום") אלא ניסיון להציג גרסה דרך העובדות. עם זאת, את החזרה אל הדיון בעובדות ליוו הפעם - הסודות. ראש הממשלה אמר בפשטות, יש עובדות, יש סיפור, אבל הוא סודי ולא אוכל לספר אותו. הסוד הוא הפייק ניוז החדש.

נתניהו גם חזר ואמר שהוא מתכוון לתבוע דיבה את כל יריביו, כאילו הבירור המשפטי יתרום יותר לשיח הציבורי מאשר הדיון בעובדות כאן ועכשיו באמצעות התקשורת. אולי את הפייק ניוז מחליפה גם דרך הוכחת עובדות חדשה – אני אתבע אתכם.

הסיפור הגדול של הבחירות האלה יהיה הטלוויזיה מצד אחד והמסרים האישיים – סמסים ווטסאפ מצד אחר. הדבר הזה מטיל אחריות כפולה על הטלוויזיה: ראשית, לנהל עיתונאות אחראית, שקופה, הגונה ועניינית. עיתונות שיודעת לחפש את הסודות ולחשוף אותם, ולהשאיר אצלה במגרש את הדיון בעובדות ובמשמעותן. שנית, עיתונות שלא מהדהדת מתקפות דיסאינפורמציה ומסרים נוסח "הערבים נוהרים", שלא מעצימה כל דבר שהמילה "סייבר" צמודה אליו, אלא עיתונות שמתכוננת ומחכה לאפשרויות של תעמולה תפורה באופן אישי ושל מבצעי פריצה לטלפונים ולשרתים, יודעת בזמן אמת מה לפרסם ומה רק מוסיף רעל לתהליך הבחירות, ופועלת לספק הקשר למציאות המבלבלת.

פורסם לראשונה במאקו.

תגיות:

רפורמות במדיה, הבחירות בישראל, בחירות 2019 - אפריל, אינטרנט, טלוויזיה, תקשורת, התוכנית לדמוקרטיה בעידן המידע, המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

לכל הנושאים